

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4823/2020
03.02.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Гордана Попов, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарства унутрашњих послова, коју заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Зрењанину, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3408/19 од 21.05.2019. године, у седници одржаној дана 03.02.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 3408/19 од 21.05.2019. године, тако што се ОДБИЈА као неоснована жалба тужене и потврђује пресуда Основног суда у Зрењанину П 833/2018 од 17.04.2019. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиљи на име накнаде трошкова ревизијског поступка исплати износ од 22.250,00 динара у року од осам дана од дана пријема отправка ове одлуке.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зрењанину П 833/2018 од 17.04.2019. године, ставом првим изреке, тужена је обавезана да тужиљи на име накнаде нематеријалне штете исплати укупан износ од 1.200.000,00 динара и то: 200.000,00 динара на име претрпљених физичких болова, 350.000,00 динара, на име претрпљеног страха, 400.000,00 динара на име умањења опште животне активности и 250.000,00 динара на име наружености, све са законском затезном каматом од дана доношења те пресуде до исплате, као и да јој на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 102.000,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиље за исплату законске затезне камате на досуђену накнаду трошкова поступка за период од пресуђења до извршности пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 3408/19 од 21.05.2019. године, ставом првим изреке, првостепена пресуда је преиначена тако што је одбијен тужбени захтев тужиље у целости, а тужиља обавезана да туженој исплати 6.000,00 динара на име

трошкова првостепеног поступка и 18.000,00 динара на име трошкова другостепеног поступка. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиле за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против наведене правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиле је благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11, 55/14), Врховни касациони суд је нашао да је ревизија дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП и да је основана, због погрешно примењеног материјалног права.

Доношењем побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиле је 02.07.2016. године, посетила манифестацију „...“, која се традиционално одржава у месту Са пријатељицом је била у летњој башти кафића „...“ у којој се налазио већи број људи. Оне су седеле за шанком а тужиле је била окренута према бини, када је ББ ушао са аутоматском пушком и насумично започео рафалну паљбу испаливањем 26 метака. Од дејства испалиених пројектила преминуло је 5 особа, а 21 особа је рањена, а међу њима и тужиле. Она је задобила прострелну рану леве стране лица и превезена је у Ургентни центар у Зрењанину, где јој је урађена хируршка интервенција и остала је на болничком лечењу до 06.07.2016. године када је отпуштена. На основу налаза и мишљења судског вештака максиофацијалне струке, утврђено је да је тужиле (рођена ... године) предметном приликом повређена тако што јој је смрскана јагодична кост и заостао јој је део метка у образу, због чега је истог дана оперисана. Од задобијене повреде код тужиле је на лицу остао видљив ожиљак испод доњег капка, присутна је асиметрија лица и слабија покретљивост очног капка, због чега по налазу и мишљењу овог судског вештака код тужиле постоји естетска наруженост средњег степена. Претрпела је и физичке болове утврђеног интензитета и трајања. Од претрпљених повреда код тужиле је дошло до трајног умањења животне активности од 10 до 15% која се испољава у проблему чешћих упала синуса и спонтаног цурења течног садржаја, а нарочито у хладнијем временском периоду. На основу налаза и мишљења судског вештака неуропсихијатријске струке, утврђено је да је код тужиле због претрпљених повреда присутан страх и душевна патња у средњем степену. Правноснажном пресудом Вишег суда у Зрењанину К 85/16 од 01.03.2017. године, ББ је оглашен кривим за кривично дело тешког убиства из члана 114. став 1. тачка 11. Кривичног законика и још два кривична дела, зашта му је изречена јединствена казна затвора у трајању од 40 година. Овај његов акт није био усмерен против тужиле лично, нити је она у истом учествовала у било ком својству.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да постоји одговорност тужене за насталу нематеријалну штету коју је тужиле претрпела као последицу акта насиља који држава преко својих органа није спречила, а на основу члана

180. став 1. Закона о облигационим односима (ЗОО). Обзиром на то да је према члану 11. Закона о министарствима, прописан делокруг послова Министарства унутрашњих послова, који се односе на заштиту живота, личну и имовинску безбедност грађана, а између осталог на одржавање јавног реда и мира, обезбеђење зборова и других окупљања грађана. Те да је чланом 30. став 2. Закона о полицији прописано да се полицијски послови обављају у циљу остваривања безбедносне заштите живота, права и слободе грађана, заштите имовине као и подршке владавини права, а ставом 3. истог члана је наведено да су полицијски послови између осталих обезбеђење одређених јавних скупова, објеката и простора. Како је утврђено да је тужилца претрпела нематеријалну штету у сва четири тражена вида, првостепени суд је применом одредбе члана 200. став 1. ЗОО, руководећи се критеријумима релевантним за одмеравање висине ове накнаде, обавезао тужену да тужилци на име претрпљених физичких болова, страха, умањења животне активности те наружености средњег степена, исплати новчане износе од укупно 1.200.000,00 динара. Приликом утврђивања висине ове правичне накнаде суд је имао у виду да се тим износима не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом у смислу става 2. цитиране законске одредбе.

Другостепени суд је у побијаној пресуди заузео супротно правно становиште због чега је одбио тужбени захтев тужилце, налазећи да је одредбом члана 180. став 1. ЗОО, предвиђена посебна одговорност државе за штету насталу смрћу, телесном повредом или оштећењем, односно уништењем имовине физичког лица услед аката терора или насиља, као и приликом јавних демонстрација и манифестације, који су усмерени против државе и њеног уређења јер су државни органи у тим случајевима били дужни да спрече такву штету. Међутим, оценио је да тужена није одговорна за насталу штету услед аката насиља који су усмерени против појединаца, као у конкретном случају јер акт насиља непосредног штетника није био усмерен против државе и њеног поретка, односно није имао за циљ испољавање незадовољства према држави, већ се ради о акту насиља појединца ББ за који је оглашен кривим, а који је по подацима из кривичних списа то учинио из личних побуда. Закључио је такође да одговорност тужене не постоји ни на основу одредбе члана 172. став 1. ЗОО јер није утврђено да је штета настала неправилним или незаконитим радом или пропустом државног органа у вршењу својих функција.

Исправно је становиште другостепеног суда да акти насиља треба да имају ужи смисао од оног који је уобичајен, односно да би за постојање посебне одговорности државе на основу члана 180. став 1. ЗОО, то били само они акти насиља који су усмерени на подривање уставног уређења јер би њихово уобичајено значење доводило до одговорности државе за сваку телесну повреду, убиство, оштећење или уништење имовине које је проузроковано оваквим актом.

Међутим, другостепени суд је погрешно применио цитирану законску одредбу јер је пропустио да оцени да се штетни догађај од 02.07.2016. године одиграо на јавној манифестацији „...“ која се традиционално одржава у месту ... на отвореном простору у присуству већег броја људи, у летњој башти на јавном месту. По оцени Врховног касационог суда оваква квалификација традиционалне манифестације као организованог јавног окупљања већег броја људи на отвореном простору и на јавном месту, води

закључку да постоји посебна одговорност државе за штету насталу приликом овакве манифестације на основу цитиране законске одредбе јер су за то надлежни органи тужене по наведеним прописима, били дужни да обезбеде одређени степен безбедности учесника овакве манифестације која се одржавала на отвореном простору. Тужила као њен случајни учесник, притом није лице из става 2. цитиране законске одредбе које не би имало право на накнаду штете по овом основу. Осим тога, тужила као оштећено лице није неком својом радњом допринела да дође до штетног догађаја, због чега не постоје ни основи за искључење посебне одговорности тужене за насталу штету, а која постоји без обзира на одговорност непосредног штетника.

Одлука о трошковима првостепеног поступка правилно је донета на основу чланова 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП.

Одлуку као у ставу другом изреке, донета је на основу члана 165. став 2, 163. став 1, 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП, а висина трошкова је одмерена на име захтеване накнаде трошкова за састав ревизије у опредељеном износу, а према важећој АТ.

Из изложеног разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке ове пресуде.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић